

Sahabenin Müstesna Konumu 2

Esasında her büyük zatın kendine göre bir insibağı (boyaması), in'ikâsı (tesir gücü) ve incizabı (çekim gücü) vardır. Tıpkı maddî cisimlerin büyüklüklerine göre bir çekim güçleri olduğu gibi. Mesela Dünya'nın çekim gücü, Ay'ı kendi etrafında bir yörüngede sabit tutuyor. Güneş'in çekim gücü kütleleriyle orantılı olarak Dünya'ya nispeten çok daha fazladır. Aynen bunlar gibi, büyük zatların da kâmet-i kıymetlerine göre bir çekim güçleri vardır. Allah Resûlü'nün öyle bir cazibe-i kutsiyesi vardı ki bir kere O'nun çekim alanına kendini kaptıran bir daha oradan ayrılamıyor, peyklerin Güneş etrafında dönmesi gibi O'nun yörüngesinde dönüp duruyordu. Allah Resûlü'ne ait hasletler ona da sirayet ediyor, onu da etkiliyordu.

Amr İbn-i Âs, Hâlid İbn-i Velid, İkrime İbn-i Ebû Cehil ve Ebû Süfyan gibi sahabîlerin Müslüman olduktan sonra nasıl dikey bir yükseliş yaşadıklarına şahit olup da hayret etmemek mümkün değildir. Mesela Amr b. Âs'ı ele alacak olursak, Cahiliye döneminde yapıp ettikleri ortadadır. Fakat İslâm'a girip kısa bir süre Allah Resûlü'yle birlikte bulununca müthiş bir değişim geçirmiştir. Bir savaş sonrası ganimet dağıtımı söz konusu olduğunda kendisine düşen payı, "Yâ Resûlallah, ben bunun için Müslüman olmadım." (İbn Ebî Şeybe, Musannef 12/288, hadis no: 23618; Ahmed b. Hanbel, Müsned, 29/338, hadis no: 17802) diyerek reddetmiştir. Ömrü cephelerde geçen Halid İbn-i Velid vefat ettiğinde geride bir atından bir de kılıcıyla kalkanından başka bir şey bırakmamıştır. Onun bu hâlini gören Said İbn-i Zeyd, "İnsanların övgüsüne mazhar bir insan olarak yaşadı, İslâm'ın bir yitiği olarak da ölüp gitti." demiştir. (Ali el-Müttakî, Kenzu'l-ummâl, 13/368) İkrime, Yermük savaşında yaralı bir şekilde çadırda yatarken bir aralık doğrulmuş ve "Sen mi geldin Yâ Rasûlallah" demiştir. Bunların her birerleri âmudî (dikey) yükselişin kahramanlarıdır.

Osmanlının bidayeti gibi tarihin değişik dönemlerinde sahabe ruhu temsil edilmiş, emsaline ender rastlanacak cinsten örnek insanlar yetişmiştir. Günümüzde de inancıyla, yaşayışıyla başkalarına örnek olan insanlar vardır. İmanı, davası uğruna bilmediği diyarlara hicret eden adanmış ruhlar vardır. Bunların her birinin sevabını Allah takdir edecektir. Ama bütün bunların arasında sahabenin yeri ve konumu çok farklı, çok müstesnadır. Onlar ölçüsünde örnek bir cemaat bulmak mümkün değildir. Zira önlerinde Hazreti Muhammed Mustafa'nın (sallallahu aleyhi ve sellem) bulunduğu bir cemaat başkalarıyla kıyas edilemez. Sahabe-i kiramın hepsi bir manada Allah delisiydi, ahiret delisiydi. Allah muhabbeti onların başlarını döndürmüştü. Onun için Hasan Basri Hazretleri şöyle der: "Siz onları görseydiniz deli derdiniz; onlar da sizi görseydi bunlar iman etmemiş derlerdi." (Bkz.: Ebu Nuaym, Hilyetu'l-evliya, Kahire 1974, 2/134)

Bu açıdan sahabenin müstesna örnekliğini hep hatırdta tutmalı, onların hakkını teslim etmeliyiz ki onlara bakarak durum ayarlaması yapabilelim. Ama diğer yandan, onların arkasında yerlerini alacak başka hakikat erlerinin bulunduğunu da nazardan dûr etmemeliyiz ki ümitsizliğe düşmeyelim. Sahabeyi yakından tanırsak haddimizi bilir, gerektiğinde bir adım geri çekiliriz. Şimdiye kadar topraktan başını çıkaran rüşeymlerin

başığa yürüdüğünü gördüğümüzde, bu sefer de “Niye bir daha olmasın ki!” der, yeisten kurtuluruz.

Şundan emin olabilirsiniz ki sahabe-i kiramı yakından tanıdıkça daha çok sevecek, onların derinliklerini daha çok hissedeceksiniz. Bu biraz da sizin kemalinize bağlıdır. Siz imanda, izanda, anlayışta, his ve şuurda mükemmelleştikçe onların büyüklüğünü daha iyi anlayacaksınız. Anladıkça onlara karşı vefa hisleriniz coşacak. Onların büyüğü dünyalarına girdiğinizde, kendinizden geçeceksiniz. Kendinizi keşfettikçe, kendiniz olarak ortaya çıktıkça onları hep önünüzde göreceksiniz. Hızınızı ne kadar artırırsanız artırın, önünüzde hep onlara ait izlere şahit olacaksınız. Bu yüzden onların dünyasından uzak kalmamalısınız. Şayet bir gözünüz kendi üzerinizdeyse diğer gözünüz Allah Resûlü’nün etrafındaki o ışıık hâlesinde olmalı.

Şunu üzülererek ifade etmeliyim ki sahabeyi kendi sığılığımızın kurbanı etmişiz. Kendi semahat anlayışımız, ibadet anlayışımız, fedakârlık anlayışımız, civanmertlik anlayışımız, sahabenin büyüklüğünü görmeye perde olmuş. Dolayısıyla sahabeyi kendi kıvamlarıyla, kendi parlaklıklarıyla, kendi şeffafiyetleriyle anlatma yerine, rötuşlayarak ve kendimize benzeterek anlatmışiz. Onları kendi büyüklükleri içinde görmeye çalışmak yerine kendimizde onları okumaya çalışmışiz. Kanaat-i acizanemce, eski yeni onlarla ilgili söylenen bütün sözleri bir araya getirerek bu armoni içinde onları bir kere daha mütalaa etmeye ihtiyacımız var. Bu aynı zamanda kendimizin de mütalaası olacaktır. Çünkü dinin yaşanmasında nerede durduğumuzu ve durmamız gerektiğini görmüş olacağız.

Hâsılı, günümüzde bizim ihtiyaç duyduğumuz şey iman, iç derinliği, Allah’la irtibatı, verme duygusu, ibadeti, adanmışlığıyla Müslümanlığın sahabicesini ihya etmektir. Onları örnek almalı, onlar gibi olmaya çalışmalı, herkese onları nazara vermeli, onlar gibi olma arzusunu uyarmalıyız. Zira bugün yeniden bir diriliş düşünülüyorsa bunun yolu sahabe gibi olmaktan geçer. Şayet bizler sahabeyi doğru anlar, onları kendimize örnek alabilirsek, zamanı geldiğinde kendi içimizden de güzel örnekler çıkarabilir ve biz de nisbî olarak başkaları için örnek teşkil edebiliriz.